

figurentheater

Poesjenellen in jonge handen: Speel Poesje!

Ida Wollens en Thomas Martin

ERFGOED BIBLIOTHEEK HENDRIK CONSCIENCE

Uit: 'Wamoetemme'
OLCV +

Italië 16e tot 18e eeuw: commedia dell’arte.
Pulchinella

Theater reisde door Europa, er ontstonden lokale varianten: Poesjenel (B), Jan Klaassen (NL), Punch en Judy (UK)

In dialect stukken opvoeren en
de draak steken (ook met het publiek).

In Antwerpen een 40-tal theaters rond 1840, in de volksbuurten (kelders).

Rond 1960-70 een terugval, neerkijken op deze vorm van theater.

Eind 20e eeuw revival door Wannes van de Velde.

bekende personages: de Neus, de Schele en den Bult.

Directeur
Hebde ’t gezien gisterenavond, Neus?

Neus
Neeje, directeur.

Directeur
Hoe, neeje? En ge weet nog geen eens niet wat dat ‘k gaan zeggen!

Neus
En toch heb ik het niet gezien.

Directeur
En waarom niet?

Neus
Omda ‘k genen televisie heb.

Directeur
Watte? Hebde gij nog genen televisie? Maar allé, Neus, zijt nu een eerlijk. Da’ s nu toch geen werk hé. Ne mens kan op den duur met u nog niet meer klappen… Hebde nu al ‘nen auto?`

Neus
Bijlange niet, directeur, da’s allemaal last

En ik zeg u dat ’t juist andersom is. ‘ne mens kan niet vrij zijn zonder auto. Zonder auto kunde nieverans naartoe.

Neus
Voorwat zijn er dan taxi’s

Directeur
Kunde gij alle dagen taxi rijden?

Neus
Van eigens.

Directeur
Hebde gij dan zoveel geld?

Neus
Neeje. Zoveel verdien ik hier niet, maar ik laat dat allemaal op de rekening van den theater zetten, verstade?

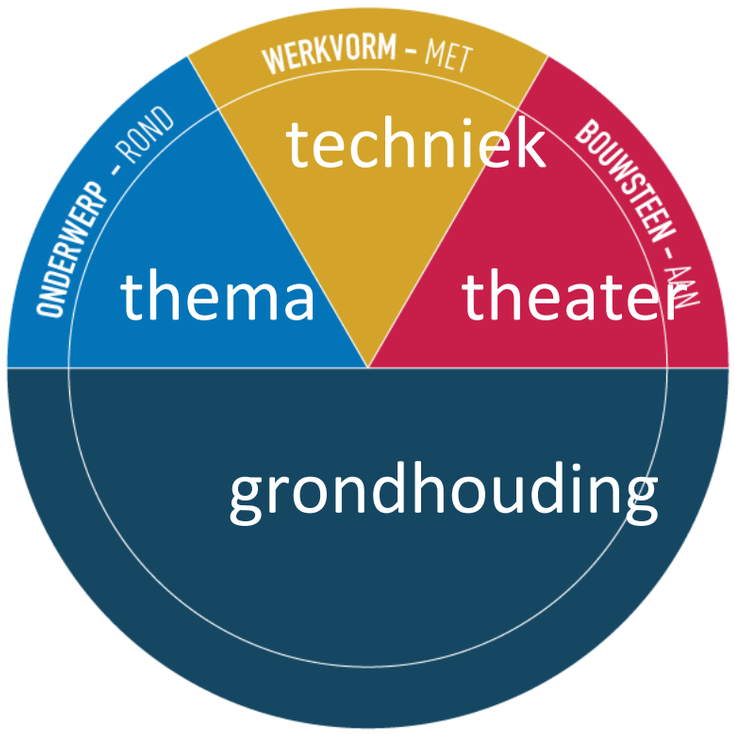
Directeur
Watte. Daarmee is er zo weinig in kas. En dat doede gij zo met alles, zeker?

Neus
Zijt gerust. Onkosten theater… die niet rijk is,

POESJENELLEN STUKKEN

BENADERINGEN

1 thematisch verdiepen

Verkennen van het tekstmateriaal, humoristische en rebels karakter ontdekken, koppeling aan de historische en sociale context.

2 technische aanpak

De techniek van de stangpop ontdekken. Opbouw van de karakterkop en het lijf, Leren spelen en bewegings-mogelijkheden onderzoeken.

3 theatrale benadering

Een voorstelling creëren, verschillende rollen/taken opnemen (speler, regisseur, vormgever, muzikant …). Toepassen van de theatrale bouwstenen.

4 breed culturele ingang

Werken aan nieuwsgierigheid, een open houding, het belang van erfgoed, creatieve vermogens aanscherpen.

1 thematisch verdiepen

Hoe zien de teksten eruit? Hoe spelen ze in op de context van die tijd? Welke personages spelen mee? Welke stijl hanteert de auteur? Wat is het belang van dit materiaal?

2 technische aanpak

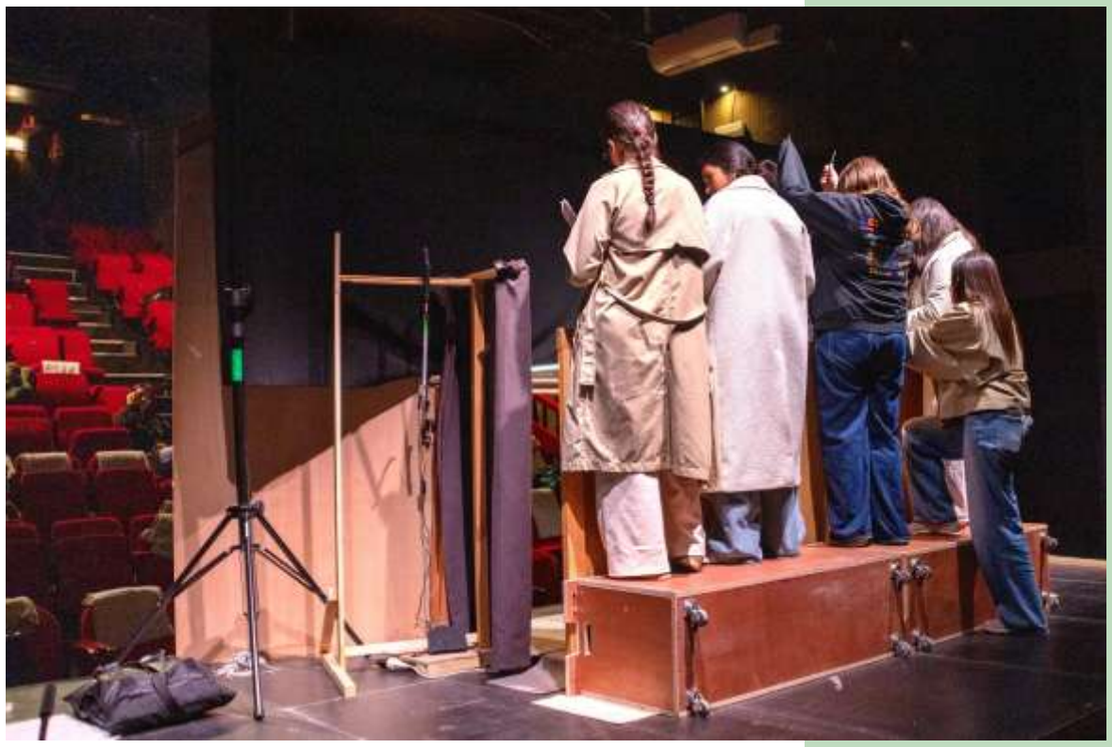

Welke poppen komen aan bod? Hoe worden die technisch ontworpen? Wat zijn de mogelijkheden en beperkingen? Hoe speel je met de poppen?

3 theatrale benadering

Hoe komt een voorstelling tot stand? Welke taken horen daarbij? Hoe zorgen we voor rolinleving, verhaalstructuur en samenspel?

4 breed culturele ingang

Hoe werken we aan een open houding ten opzichte van dit erfgoed? Hoe stimuleren we samenwerking? Hoe bevorderen we de creativiteit van de leerlingen?

Poesjenelle

Een poppentheaterproject in 10 stappen

Het project in drie fasen

Verhaal & voorbereiding

1 Introductie & verkenning

2 Verhaal & rollen

3 Script schrijven

Ontwerpen & bouwen

4 Poppenontwerp & materialen

5 Poppen maken

6 Afwerken & decorontwerp

7 Decor & eerste repetitie

Repeteren & opvoeren

8 Repetitie & finetuning

9 Generale & try-out

10 Voorstelling & reflectie

STAP 1

Introductie & verkenning poppentheater

Doel

Leerlingen maken kennis met het genre, de vormen van poppentheater en oriënteren zich.

Activiteiten

- Wat is poppentheater? Klassikale bespreking met videofragmenten van verschillende stijlen
- Soorten poppen: stokpop, handpop, marionet, schaduwpop, objecttheater
- Klassikale brainstorm over mogelijke thema’s
- Les over de terminologie van een verhaal

Uitkomst

Kennis van het medium en een lijstje van thema’s en vormen die aanspreken. Karaktervorming.

STAP 2

Verhaal & rollenverdeling

Doel

Thema en verhaal bepalen en taken verdelen binnen de groep.

Activiteiten

- Thema kiezen per groepje: maatschappelijk, humoristisch, fantasie, enz.
- Storytelling-oefeningen: story cubes, improvisatie, beeldverhalen
- Verhaalstructuur: introductie, opbouw, conflict, climax, afloop
- Rollen verdelen: script, poppenbouw, decor, techniek, regie, spel

Uitkomst

Elke groep heeft de verhaallijn en taakverdeling vastgelegd.

Activiteiten

STAP 3

Script schrijven

Doel

Het verhaal uitwerken tot een volwaardig script met dialoog en scenische indeling.

- Scènes uitschrijven: wie zegt wat, waar gebeurt het, welke acties?
- Focus op karakterontwikkeling, humor en duidelijkheid voor het publiek
- Geluid, muziek en geluidseffecten inbouwen (indien gewenst)
- Scriptfeedback door de leerkracht en aanpassing

Uitkomst

Volledig script, klaar om gerepeteerd te worden.

STAP 4

Poppenontwerp & materialen

Doel

De poppen ontwerpen en experimenteren met materialen.

Activiteiten

- Schetsen maken van de personages en poppen
- Technieken ontdekken via video’s, tutorials en demo’s: papier-maché, stoffen poppen, stokpoppen
- Proefmodellen maken met verschillende materialen
- Materiaalplanning opstellen: wat hebben we nodig, wie brengt wat mee?

Uitkomst

Afgewerkte poppenontwerpen en een materiaaloverzicht per groep.

STAP 5

Poppen maken (bouwfase 1)

Doel

Start van de praktische bouwfase van de poppen.

Activiteiten

- Hoofdstructuren bouwen: kop, romp, armen
- Textiel en kleurkeuze bespreken
- Werken in kleine groepjes of duo’s
- Tips rond stevigheid, hanteerbaarheid en beweeglijkheid

Uitkomst

Eerste versie van alle poppen (ruwe vorm) is klaar.

STAP 6

Poppen afwerken & decorontwerp

Doel

De poppen verfijnen en het decor vormgeven.

Activiteiten

- Afwerking: schilderen, aankleden, bewegende delen bevestigen
- Ontwerp van het decor en de attributen starten
- Moodboards maken voor sfeer: kleur, stijl, achtergrond
- Start bouw decor met karton, hout, doek en stoffering
- DKO contacteren

Uitkomst

Poppen klaar voor gebruik en decorplan in uitvoering.

Activiteiten

STAP 7

Voorlopig decor & eerste repetitie (lezen)

Doel

Het decor afwerken en de repetities starten.

- Decorafwerking: schilderen, opstellen, testen met poppen
- Techniek: eenvoudige belichting, geluid, schaduw, stemversterking
- Eerste repetitie zonder publiek
- Gerichte feedback van de leerkracht op spel en stemgebruik

Uitkomst

Decor staat klaar en de eerste repetitie is uitgevoerd.

STAP 8

Repetitie & finetuning

Doel

Repeteren met decor, geluid en poppen en verbeteren waar nodig.

Activiteiten

- De volledige voorstelling doornemen
- Focus op intonatie, stemgebruik en expressie met poppen
- Oefenen van timing, cues en overgangen tussen scènes
- Eventueel een opname maken en analyseren

Uitkomst

Volledige voorstelling klaar om op te voeren.

STAP 9

Generale repetitie & try-out

Doel

Laatste generale en mogelijk een try-out voor een testpubliek.

Activiteiten

- Generale repetitie met volledige technische ondersteuning
- Feedbackronde van klasgenoten of extern publiek (andere klas)
- Laatste aanpassingen op basis van de try-out
- Intro en slotwoord per groep oefenen
- Affiches en reclame maken voor de voorstelling

Uitkomst

De voorstelling is afgewerkt en gereed voor opvoering.

Activiteiten

STAP 10

Voorstelling & reflectie

Doel

De voorstelling(en) uitvoeren en nabespreken.

- Voorstelling voor schoolpubliek of ouders
- Reflectie per groepje: wat ging goed, wat was moeilijk, wat hebben we geleerd?
- Peer-evaluatie: hoe was de samenwerking?
- Opruimen, materiaal sorteren, poppen en decor eventueel tentoonstellen

Uitkomst

Succesvolle opvoering en verwerking van het hele proces.

Leren & vaardigheden

Taal

Script schrijven, mondelinge expressie

Creativiteit

Ontwerpen, verbeelden, vormgeven

Techniek

Bouwen, decorconstructie, materialenkennis

Samenwerking

Plannen, taken verdelen, communiceren

Mediawijsheid

Werken met licht en geluid, videoanalyse

Zelfreflectie

Feedback geven en ontvangen, reflectie op het proces

Suggestie materialenlijst

Poppen

Sokken, papier-maché, houten lepels, oude kleding, knopen, lijmpistool

Decor

Karton, hout, doeken, acrylverf, schilderstape, touw, schroeven

Gereedschap

Scharen, stanleymessen, lijm, verfborstels

Techniek

Mini-luidsprekers, (led)lampjes, usb-speakers, chromebooks/tablets

Terugblik op het project

vragen?

